

Nove ideje robinje su vremena.

Blog

Posted by:

Objavljeno: 2012/1/25 14:06:10

Fonogram moje rasprave u Saboru 25. siječnja 2012.

Èuo sam ovdje izjave nekih svojih prethodnika da su u izbornoj kampanji ispalili obećanje da æe ukinuti povlaštene mirovine. 14. rujna 2005. ja sam napisao po sadržaju ma gotovo istovjetan Prijedlog zakona kojega je sada Vlada Republike Hrvatske uputila u saborsku proceduru, a tada nije bila nikakva kampanja. Ali ima još jedna povijesna èinjenica, taj moj Prijedlog zakona na dnevni red uvršten je, to je bila 18. sjednica V. saziva toèno na dan 25. siječnja 2006. godine. Danas je 25. siječanj 2012. godine. Tada su me i kolege zastupnici i zastupnice pitali što ti to treba. To je demagogija. Podsmjehivali se da se opæe ozbiljno može u Hrvatskom saboru raspravljati o toj temi. A dio njih je ovih dana podnio zahtjev, zamrznuo mirovinu i vratio se u Sabor. Rekao sam im da su ponekad nove ideje kæeri prošlosti, majke buduænosti i robinje vremena. Te 2006. o tome se nije moglo raspravljati jer taj moj prijedlog zakona do kraja mandata 5. saziva nikada o njemu nije otvorena rasprava, iako je bio na dnevnom redu do raspuštanja 5. Saziva.

Kada govorimo o institutu povlaštenih mirovina za, ne samo zastupnike, nego i èlanove Vlade, suce Ustavnog suda i glavnog državnog revizora, moramo imati u vidu dva aspekta. Prvo i tada i danas sam smatrao da je društveno nepravedno da oni koji donose propise i zakone, sami sebi pogoduju u određenim statusnim i materijalnim pravima. I drugo, da takvim pravima, takvim zakonima narušavamo osnovno naèelo mirovinskog osiguranja, a ono je da mirovina mora biti posljedica staža osiguranja i plaæenog doprinosa.

Kada se to u jednoj zemlji to osnovno naèelo mirovinskog osiguranja ruši, tada u mirovinski sustav uvodimo nepravdu. Tada su postojala tri problema. Uvijek za odlazak u mirovinu u odnosu na opæe mirovinske propise bio je 10 godina ranije, pa je kasnije to smanjeno na 5. Pa je druga privilegija i beneficija bila visina te mirovina koja je ovisila o zadnjoj isplaæenoj plaæi, a za obiène ili ostale osiguranike svake godine smo uvjete za odlazak u mirovinu kao i naèin izraèuna mirovine pooštravali. Kod ove mirovine postojala je i treæa nepravda, što se u stažu osiguranja i stjecanja ovoga prava raèunao i staž steèen u inozemstvu i doista ima korisnika mirovine koji su na temelju inozemnog staža osiguranja ostvarili i primaju mirovinu u toj državi ali i primaju punu mirovinu u Hrvatskoj kao bivši èlanovi vlade, a jedan je i saborski zastupnik.

I kroz tumaèenje zakonskih propisa u prošlom mandatu pokušao sam na to utjecati i taj prijedlog za davanje vjerodostojnog tumaèenja zakona takoðer je odbijen. I oni nadalje uživaju u dvije mirovine koje doista nisu male.

Kako je to u drugim zemljama? Ministar se kratko referirao na to i doista u nijednoj zemlji koje sam analizirao prema podacima Vijeæa interparlamentarne unije nisu postojale sve tri negativnosti. I godine odlaska u mirovinu i visina mirovine i èinjenicu da se tako poveæane mirovine isplaæuju na teret generacijske solidarnosti iz mirovinskog sustava. Onim državama gdje jesu postojale beneficije o visini mirovine, ta razlika mirovine isplaæivala se iz parlamentarnog mirovinskog osiguranja kojega je uvelo 35 država.

Prema podacima listopada prošle godine imamo 13 kategorija sa 173 tisuæa korisnika mirovine steèene po posebnim propisima i povoljnijim uvjetima. Mi smo u hrvatski sustav mirovinskog

osiguranja preuzeli jako puno toga kojima smo narušili osnovno načelo da je mirovina posljedica osiguranja i plaćanja. Sve podatke neću iznositi zbog vremena, ali ću samo podsjetiti na jednu kategoriju koju nijedna vlada nije htjela preuzeti u mirovinski sustav RH, a to su radnice i radnici koji su za vrijeme bivše države bili dnevni emigranti i koji su iz Hrvatske svaki dan putovali na posao npr. u susjednu BiH ili Srbiju. Tamo bi trebali ostvarivati pravo na mirovinu. Dio njih danas je ostao ili bez mirovine ili na socijalnoj pomoći jer su recimo u distriktu Brčko (veliki broj radnika radio je u Brčkom s područja Gunje i okolice) nema mirovinskog osiguranja pa su prebačeni na mirovinski sustav Republike Srpske i ono što oni primaju ne može se nazvati mirovina. Kada je Sabor o tome raspravljao tada ih je bilo 20 tisuća takvih državljanka i državljana RH koji nikada teritorij RH nisu napuštali nego kao dnevni emigranti radili u susjednim državama i jedinu tu kategoriju radnika nismo preuzeli u mirovinski sustav RH. Vjerojatno čekamo da tu biologija svoje ostvari i sama riješi. Što se tiče konkretnog prijedloga zakona, gospodine ministre u članku 8. To su završne odredbe, piše da zahtjevi podnijeti na dan stupanja na snagu ovog zakona rješavati će se prema odredbama Zakona o pravima i dužnostima i sada citirate "Narodne novine" iz 2000., 2001., 2009., 2010. i 2011. Jeste li sigurni da ovakva odredba članka 8. uvjetuje da se taj zahtjev riješi samo ako je danom podnošenja zahtjeva podnositelj zahtjeva ispunjavao uvjete? Ili pod ovom formulacijom se može dogoditi da oni koji nakon prestanka mandata iz prošlog saziva nastave koristiti 6 mjeseci punu plaću i 6 mjeseci umanjeni dio, a podnijeli su zahtjev, a pozivaju se na ove zakone koje citirate u članku 8., neće ostvariti pravo? Takvih podnositelja zahtjeva imate. Nekome fali mjesec dana staža ili godina nekome dva. Želio sam napisati amandmane, neću, sada sam vas upozorio i provjerite da li odredba članka 8. dovoljno sigurna.

I da li sada ovim zakonom rješavamo sve probleme koji su se vezali na ovaj institut povlaštenih mirovina? Ne. Predlagati zakon sa povratnim djelovanjem nije ustavno, ali ministar je rekao da je jedan od ozbiljnih problema što je visina te mirovne daleko veća od svih drugih mirovina u RH. Ovim zakonom taj nesrazmjer tih mirovina ne rješavamo i one ostaju. Ako je nesrazmjer mirovina jedini razlog predlaganja ovog zakona onda od Vlade očekujem da u sljedećih 30 dana dođe s prijedlogom zakona da sve mirovine svim korisnicima koji su je ostvarili, aktivirali i koriste smanje recimo za 15, 20% da bi taj nesrazmjer bio smanjen. I onda bi prihvatio argument Vlade da je samo nesrazmjer tih mirovina razlog predlaganja ovog zakona. Dok ne smanjite ovih prosječnih 8900 recimo na 6900 u prosjeku, taj argument ne stoji.

Nikakva i nijedna reforma mirovinskog osiguranja, a posebice generacijske solidarnosti neće dati rezultata tako dugo dok ne bude političke volje i sada opet govorim o nečemu što će naići sigurno na podsmijeh i revolt, dok ne bude postojala politička volja reformiranja svih 13 kategorija mirovina stečenih pod povoljnijim uvjetima načelom izrađena mirovina, a sve ostalo može biti dodatak. Mi možemo dizati dobne granice za odlazak u mirovinu, možemo penalizirati žene koje idu u mirovinu ili muškarce s 40 godina staža kao što to sad radimo, ali nećemo riješiti zbog toga ovaj problem što za ovih 13 kategorija mirovina godišnje u ovoj godini će trebati osigurati više od 8 milijardi kuna.

I još nešto što ovaj zakon ne rješava, i u prošlom mandatu bilo je i u ovom mandatu vlasti ima onih koji su u mirovini bili, nastavili primati dio mirovine, a to je najčešće 50%, otišli na funkcije državnih dužnosnika ili visoko rangiranih državnih službenika i primaju punu plaću. Primaju punu plaću i pola mirovine. Takvih je bilo u prošlom mandatu. O imenima onih koji su u državnoj upravi ostali tvrdim da ima još. I ovaj prijedlog zakona ni taj problem ne otklanja.

I završit ću sljedeće. Institut mirovina zastupnika koji je kasnije lukavom odredbom Zakona o Vladi preuzet na način da je pisalo da članovi Vlade mirovinu ostvaruju na isti način kao i zastupnici pa je ta formulacija prenijeta u Zakon o Ustavnom sudu, pa je onda to prenijeto i u Zakon o državnoj reviziji i vjerojatno jedini zakon od svibnja '90. koji je u Saboru prihvaćen, a da ga nije predlagala ni Vlada niti nijedan klub zastupnika nego grupa zastupnika. Naime, u rujnu 1995. godine 42 zastupnica i zastupnika predložilo je zakon kojim je uveden taj institut i on je u Saboru izglasan.

Jedini argument, jedina suvisla rečenica iz zahtjeva kojim se tražio privilegirani status mirovine

zastupnika bio je sljedeći : (citirano)“S obzirom da u našem zakonu ovo pravo, govori se o mirovinskom pravu, zastupnika nije predviđeno postoji jedan broj zastupnika iz I. saziva Sabora Republike Hrvatske, a vjerojatno će ih biti i iz ovog drugog koji nisu materijalno zbrinuti jer nemaju posla niti su još stekli uvjete za starosnu mirovinu.“

Dakle, zakon je imao tada funkciju zbrinuti zastupnike I. i II. saziva Sabora. Naravno da nikad nitko nakon zbrinjavanja zastupnika I. i II. saziva nije želio da se ne zbrinu III., IV., V., VI., možda i VII. saziv.